

Täysistunto

Torstai 8.6.2017 klo 16.01—19.46

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lukiolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 42/2017 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 5/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 5/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.21 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Eduskunnassa on käsittelyssä lukiolain muuttaminen. Tämä on pieni osa lukiolakia, ja itse toivon, että tämä isompi uudistus lukiolain uudistamiseksi etenisi nyt määrätietoisesti. Meidän on aika päivittää lukiota vahvemmin 2020-lukua kohden. Se tarkoittaisi sitä, että me vahvistaisimme sen yleissivistävää merkitystä, mutta myös sitä, että se avaisi entistä paremmin yhä useamman nuoren tien jatko-opintoihin niin, että ei pääsykokeisiin valmistautumiseen tarvitsisi enää uhrata satoja taikka jopa tuhansia euroja erilaisten valmennuskurssien kautta ja sitten että jos kerran epäonnistut, niin et enää pääsisikään uudestaan. Eli lukion pitää olla enempi avain ja pääsyportti jatko-opintoihin.

Toinen asia, jonka haluan tässä lukiolain käsittelyn yhteydessä nostaa esille, on lukion koko ajan karkaavat kustannukset. On erittäin huolestuttavaa, että meillä esimerkiksi Mannerheimin Lastensuojeluliitto joutuu järjestämään keräyksiä sen takia, että mahdollisuuksien tasa-arvo toteutuisi myös toisen asteen koulutuksessa. Meillä on tilanteita, että ei ole enää mahdollisuutta lähteä jatkamaan opintoja eteenpäin peruskoulun jälkeen, sillä meillä lukiossa on tapahtunut niin, että kirjat maksavat noin 2 000 euroa, tietokone, joka on nyt pakollinen 2019 eteenpäin sähköisten kirjoitusten myötä, noin 300 euroa, muu materiaali vähintään 200 euroa, tutkinto, jos kirjoitat viisi ainetta, 168 euroa, eli yli 2 600 euroa plus matkat ja kaikki muut kustannukset, mitä tulee. Silloin voi kysyä, onko kaikilla suomalaisilla enää mahdollisuutta maksuttomaan lukioon, mitä meillä laissa toisessa kohdassa lukee. Itse toivon, että tämä viesti, mikä nyt on [Puhemies koputtaa] julkisuudessaakin ollut, otetaan vakavasti.

19.23 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa herra puhemies! Tästä on kyllä helppo olla samaa mieltä edellisen puhujan, edustaja Heinosen, kanssa, että se on ihan tosiasiallinen ongelma, että kustannukset lukion käymisestä monella tavalla ovat kovin rankkoja monille pienituloisille. Siksi tämä asia on syytä kyllä tässäkin yhteydessä todeta ja nostaa pöydälle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2017 vp

Puhemies! Tämän kyseisen asian lähetekeskustelussa, kun olimme täällä, korostimme juuri tätä lukion yleissivistävää merkitystä, ja täällä käytettiin hyviä puheenvuoroja siitä. Samoin, puhemies, päädyimme keskustelemaan yleisesti koulutuksen tasa-arvosta tässä yhteydessä, ja haluan siihen sen verran palata, että tietenkin kun puhumme koulutuksen tasa-arvosta, nämä äskeiset lukioihin liittyvät kustannukset ovat osana sitä, mutta osana ovat tietenkin myös hallituksen yleisesti toteuttamat mittavat säästöt koulutukseen tällä hallituskaudella. Ne ovat iso, suuri virhe, [Timo Heinonen: Nyt onneksi suunta on muuttunut!] ja toivon, että tässä suhteessa suunta muuttuisi. Nyt valitettavasti kävi niin, että kehysriihessä nämä koulutusleikkaukset... Okei, niitä jonkin verran peruttiin, mutta jos antaa euron takaisin sen jälkeen, kun kymppin on ottanut, niin kuten kaikki ymmärtävät, valtava lovi täällä koulutusrahoissa on, ja todellakin suunta on silloin kaiken kaikkiaan väärä. Tässä suhteessa hallituksen politiikka ei kiitosta ansaitse.

Puhemies! Ehkä palautan mieliin myös sen lähetekeskustelun. Se jostain syystä — en ymmärrä, miten — päättyi Tampereen pormestariohjelmaan, ja nyt sitten sen jälkeen on tapahtunut eli pormestariohjelma on tehty — se on muuten yleisesti hyväksytty kaikkien puolueiden kesken, vain yksi valtuutettu on ulkona — ja siellä kyllä, tämänkin salin toiveiden mukaisesti, otettiin tämä koulutusasia hyvin vahvasti esille. Siellä luvataan inhimillisyyttä ryhmäkokoihin ja muuta, ja mielestäni se, että valtio itse tekee viisasta koulutuspolitiikkaa, ei leikkaa koulutuksesta, mahdollistaa sitten myös sen, että kunnissakin on helppompaa tehdä viisaita päätöksiä.

Kaiken kaikkiaan haluan kiinnittää tässä yhteydessä [Puhemies koputtaa] huomiota koulutuksen tasa-arvoon ja sen tärkeyteen.

19.25 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Tässä oli nyt vähän samanlaista sisältöä kuin siinä kuuluisassa Rinteen vappupuheessa, missä hän vaati hallituksen eroa siinä tilanteessa, kun talouden suunta on juuri kääntynyt. Ei paljon hölmömpää puhetta ole voinut kuulla kuin siinä tilanteessa, kun lähes 10 vuotta jatkunut talouden alamäki on saatu kääntymään, kaikki viisarit näyttävät ylöspäin, nyt jopa ohitimme Ruotsin bkt:n kasvussa. Siinä tilanteessa suurimman oppositiopuolueen puheenjohtaja vappupuheessaan vaatii hallituksen eroa.

Tässä nyt edustaja Viitanen edellä sanoi, että suunta on väärä. Kun nyt nimenomaan lisättiin rahaa koulutukseen viimeisessä päätöksessä, minkä hallitus on tehnyt, niin eikö suunta ole silloin oikea? Eli nyt on ne vaikeat säästöt tehty ja nyt on pystytty panostamaan hivenen lisää sinne, ja samaan aikaan tehdään isoja reformeja, joista nyt sitten ammattikoulureformi on käsittelyssä eduskunnassa. Sitäkin on odotettu pitkään. Mutta kyllähän suunta silloin on oikea, kun päästään takaisin sille tielle, että enää ei tarvitse leikata vaan voidaan panostaa.

Se on totta, että emme vielä ole edes pystyneet korjaamaan niitä leikkauksia, mitä, edustaja Viitanen, teidän ollessanne hallituksessa [Pia Viitanen: Ja teidän!] koulutukseen tehtiin. Nyt on kuitenkin suunta kääntynyt ja on pystytty panostamaan lisää koulutukseen ja sivistykseen, ja sillä tiellä pitää jatkaa, eli suunta on, edustaja Viitanen, oikea.

19.27 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Minusta kyllä, mitä tulee koulutusleikkaukseen, tämän hallituksen suunta on päin seiniä. Sanotaan se nyt suoraan ja nostetaan kissa pöydälle: se on päin seiniä. [Timo Heinonen: Suunta on nyt oikea!] — Suunta on päin seiniä silloin, kun meillä on mittavat koulutusleikkaukset tässä. [Timo Heinonen: Nythän ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2017 vp

leikata!] — Minulla on nyt tässä ihan faktaa: perusopetuksen laaturahat, niistä leikattiin 40 miljoonaa. [Timo Heinonen: Puhutaan tästä hetkestä!] Nyt te palautatte 15 miljoonaa ja sanotte, että hienoa, ei ole enää koulutusleikkauksia. Kyllä niitä sinne jäljelle jää. Te leikkaatte ammatilliselta koulutukselta 190 miljoonaa ihan pokerinaamalla, palautatte 15 miljoonaa ja kerrotte, että hienoa, kaikki hyvin. Ei ole.

Koulutuspoliittisia leikkauksia tällä kaudella on tehty liikaa ja varsinkin, puhemies, sen lupauksen jälkeen, kun kaikki tiesivät, että jo viime kaudella mentiin kipurajoille, silloin kun siellä oli kokoomuslainen pääministeri ja myös sosiaalidemokraatit olivat hallituksessa. Me tunnustimme, että menimme kipurajoille, jonka seurauksena vaalien alla kaikki puheenjohtajat tulivat kuvatuksi niiden lappujen kanssa, joissa sanottiin, että enää ei koulutuksesta leikata. No, mitä teki kokoomus, mitä teki hallitus ensitöikseen? Leikkasi koulutuksesta, vastoin niitä kaikkia lupauksia, mitä tälle kaudelle annettiin, ja siksikin suunta on päin seinää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat! Pyydän kiinnittää huomiota, että tässä on nyt kysymyksessä lukiolain muutosesitys, ja kun näin on, niin silloin siinä asiayhteydessä mielellään pysyttäisiin: lukiolaissa, ei ammatillisen koulutuksen leikkauksissa eikä puheenjohtaja Rinteen vappupuheissa, kummassakaan. Toivon, että pysytään siinä, mikä on kulloinkin käsittelyssä olevan asian ydin.

19.28 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Noudatan aina puhemiehen ohjetta ja niin tälläkin kertaa.

Pidän myönteisenä sitä, että lukiota nyt uudistetaan. Ja tuossa aiemmin toin esille niitä huolia, mitä minulla on lukiokoulutuksen suhteen ja sitten sitä, mitä uudistustarvetta meillä on. Yksi sellainen tarve, mihin meidän pitää panostaa, on myös meidän vähenevä kielivalikoimamme, eli nuorten kiinnostus eri kieliä kohtaan. Pidän myönteisenä myös sitä, että näissä työryhmätöissä, joita nyt on esitetty lukion uudistamiseksi, on myös kannustimia siihen, että saisimme nuoria yhä enempi vahvistamaan ja monipuolistamaan omaa kielivalikoimaansa.

Tässä esityksessä, joka nyt siis on käsittelyssä, on kyse kansainväliseen tutkintoon johtavasta koulutuksesta, jossa olisi oikeus järjestää tätä koulutusta tilauskoulutuksena Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolisten valtioiden kansalaisille. Tämä muutos ei mahdollistaisi lukukausimaksujen perimistä opiskelijoilta, vaan koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista vastaisi tilaaja. Tämä on yksi hyvä esimerkki siitä, että meidän laadukasta, hyvää sivistysosaamista ja koululaitosta arvostetaan ympäri maailman. Sitä tullaan edelleen katsomaan. Itse toivon, että me huolehdimme tästä kruununjalokivestä niin, että meidän nuoremme ovat maailman osaavinta kansaa tulevaisuudessakin, sillä määrällä me emme pysty kilpailemaan, mutta sillä, että jokaisella nuorella on mahdollisuus esimerkiksi lukioon perhetaustasta ja tulotaustasta riippumatta, me pystymme tulevaisuudessa kilpailemaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 42/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.